

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE ISTORIE „N. IORGA”

REVISTA ISTORICĂ

fondator N. Iorga

Serie nouă, tomul 5, 1994

9—10

Septembrie — Octombrie

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE

www.dacoromanica.ro

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE ISTORIE „N. IORGA”

COLEGIUL DE REDACȚIE

ȘFRBAN PAPACOSTEA (*redactor șef*), VENERA ACHIM,
PAUL CERNOVODEANU, VIRGIL CIOCÎLTAN, FLORIN
CONSTANTINIU, EUGEN DENIZE, GEORGETA PENELEA-
FILITTI NAGY PIENARU APOSTOL STAN, ION STANCIU

„REVISTA ISTORICĂ” apare de 6 ori pe an în numere duble.
În țară abonamentele se primesc la oficiile poștale. Abonamentele
din străinătate se primesc la RODIPET S.A., Piața Presei Libere
nr. 1, P. O. Box 33–57, București, România și la ORION SRL,
Splaiul Independenței nr. 202 A, București, România, P. O. Box
74–19, București, Tx 11939, CBTxR. Fax (40) 13122425. Vă pu-
teți adresa și firmei AMCO PRESS SRL, Bd. Nicolae Grigorescu
nr. 29 a, ap. 66, sector 3, București C. P. 57–88, Fax 3124569.

REDACȚIA

ION STANCIU (*redactor șef adjunct*)
NAGY PIENARU
VENERA ACHIM

Manuscrisele, cărțile și revistele pentru
schimb precum și orice corespondență
se vor trimite pe adresa redacției re-
vistei „REVISTA ISTORICĂ”

Adresa Redacției
B-dul Aviatorilor nr. 1
71247 – București, tel. 650.72 41

www.dacoromanica.ro

REVISTA ISTORICĂ

SERIE NOUĂ
TOM V, NR. 9 – 10
Septembrie—Octombrie 1994

SUMAR

ANUL 1944 ÎN ISTORIA ROMÂNILOR

CONSTANTIN HLIHOR, Ocuparea României de către Armata Roșie. Premize, etape, consecințe	855
FIORIN CONSTANTINIU, În ajunul căderii: diplomația regimului Antonescu în august 1944	877
ALESANDRU DUȚU, Concepția militară românească privind apărarea țării în fața ofensivei sovietice (martie-august 1944)	883
IOAN CHIPER, Conjunctura semnării armistițiului de la Moscova	891
MARIA DUȚU, Aspecte ale obligațiilor financiare impuse României prin Convenția de armistițiu din 12 septembrie 1944	899

POLITICA ȘI PROPAGANDA SUB REGIMUL COMUNIST

DENNIS DELETANT (Londra), Considerații privind lupta dusă de Gheorghiu-Dej pentru obținerea supremației în cadrul partidului (1945 – 1948)	997
CORNEL CRĂCIUN, Arta plastică românească în anul 1944	927
FLORIN ANGHEL, O evoluție a mistificării evenimentelor de la 23 august 1944 în discursul oficial	951

IZVOARE

ION STANCIU, O viziune necomunistă asupra evenimentelor de la 23 august 1944, după o sursă inedită	965
GEORGETA PENELEA-FILITTI, Documente privind cel de-al doilea război mondial. Rapoartele lui Radu Arion, însărcinatul cu afaceri ale României la Atena	971
TATIANA DUȚU, August 1944 la București și Paris	983
[ALEXANDRU IORGU GIURAN], VALERIU A. GIURAN, Documente privind participarea regimentului 5 Vânători Instrucție la luptele din zona Timișoara și Crișana (septembrie – octombrie 1944)	989

„Revista istorică”, tom V, nr. 9 – 10, p. 849 – 1094, 1994

SECURITATE ȘI TERITORIU NAȚIONAL

- ELIJA CAMPUS, Elemente fundamentale ale securității României în perioada interbelică 1005
- EUGENE B. BOIA (SUA), România și problema Banatului iugoslav în primăvara anului 1941 1013

ISTORIA REGIMULUI TOTALITAR – ESEURI ȘI SINTEZE

- APOSTOL STAN, România sub regimul comunist (1944–1989) 1029

OPINII

- MARIN C. STĂNESCU, Opinii privind actul de la 23 august 1944 și U.R.S.S. . . . 1055

VIAȚA ȘTIINȚIFICĂ

- Sesiune de comunicări la Universitatea din București: „Miturile comunismului românesc”, 1–2 aprilie 1994 (*Mădălina Vârtejanu*); Reuniunea comisiei mixte româno-ucrainiene de istorie, arheologie, etnografie și folclor, Iași, 18–19 mai 1994 (*Constantin Rezachevici*); Institutul italian de studii filosofice, Napoli; Inițiative și programe 1993–1994 (*Ștefan Delureanu*); „Errare Humanum”! Totuși, să nu existe limite? (*Constantin Bălan*); Întâlniri cu istorici de peste hotare (*Eugen Denize*) 1059

NOTE

- RAOUL BOSSY, *Amintiri din viața diplomatică, 1918–1940*, Edit. Humanitas, București, 1993, vol. I, 1918–1937, 337 p.; vol. II, 1938–1940, 325 p. (*Florin Anghel*); MIHAI BOTEZ, *Românii despre ei înșiși. O cercetare de comunismologie prospectivă*, Edit. Litera, București, 1992, 106 p. (*Armand Goșu*); ARMAND M. CĂLINESCU, *Discursuri parlamentare*, cu o postfață de Cristian Popișteanu, București, 1993, 2 vol., 811 p. (*Tatiana Dușu*); ROBERT A. DAHL, *After the Revolution? Authority in a Good Society*, Yale University Press, New Haven & London, 1990, 146 p. (*Tatiana Dușu*); MIHAIL MANOILESCU, *Memorii*, Edit. Enciclopedică, București, 1993, 2 vol., 424 p. (*Florin Anghel*); ALEJANDRO PIZARROSO QUINTERO, *Historia de la propaganda. Notas para un estudio de la propaganda política y de guerra*, Madrid, 1993, 536 p. (*Eugen Denize*); LÉON POLIAKOV, JEAN-PIERRE CABESTAN, *Les totalitarismes du XXe siècle*, Fayard, Paris, 1987, 684 p. (*Adrian Grecu*); AISIN-GIORO PU I, *Ultimul împărat*, trad. de Eufrosina și Ion Dorobanțu, Edit. Recif, București, 1993, 511 p. (*Iolanda Tighilii*); ANDREJ SWIDLICKI, *Political Trials in Poland 1981–1986*, Croom Helm, London, 1988, 426 p. (*Florin Müller*); FRANCISCO VEIGA, *Istoria Gărzii de Fier, 1919–1941. Mistica ultranaționalismului*, traducere din limba spaniolă de Marian Ștefănescu, Edit. Humanitas, București, 1993, 383 p. (*Alina Tudor*); NELLY WEISS, *Die*

- Herkunft Jüdischer Familiennamen. Herkunft, Typen, Geschichte*, Peter Lang
A. G., Europäischer Verlag der Wissenschaften, Bern, 1992, 241 p. (*Betino
Diamant*) 1067

REVISTA REVISTELOR DE ISTORIE

- „Revista de istorie a Moldovei” („Moldavskii istoriceskii jurnal”), 1990, nr. 1, 2, 3, 4;
1991, nr. 1, 2, 3, 4; 1992, nr. 1, 2, 3, 4 (*Armand Goșu*) 1089
- „Nozaja i novejšaja istorija”, 1993, nr. 1–6 (*Florin Constantiniu*) 1092

REVISTA ISTORICĂ

NEW SERIES
TOME V, Nos. 9—10
September—October 1994

CONTENTS

THE YEAR 1944 IN THE HISTORY OF THE RUMANIANS

CONSTANTIN HLIHOR, The Occupation of Rumania by the Red Army. Premises, stages, consequences	855
FLORIN CONSTANTINIU, Before the Fall; Diplomacy of Antonescu's Regime	877
ALESANDRU DUȚU, The Rumanian Approach to the Defense of the Country Against the Soviet Occupation	883
IOAN CHIPER, Background for the Signing of the Armistice in Moscow	891
MARIA DUȚU, Aspects Concerning Financial Obligations the Armistice Convention of 12 September 1944 Forced on Rumania	899

POLICY AND PROPAGANDA UNDER THE COMMUNIST REGIME

DENNIS DELETANT (London), Some Considerations on Gheorghiu Dej's Struggle for Party Dominance, 1945—1948	907
CORNEL CRĂCIUN, Rumanian Plastic Arts in 1944	927
FLORIN ANGHEL, An Evolution of the Mystification of the Events of 23 August 1944 in the Official Communist Discourse, 1945—1989	951

SOURCES

ON STANCIU A Neocommunist Approach to the Events of 23 August 1944, After a Previously Unpublished Source	965
GEORGETA PENELEA-FILITTI, Documents Concerning World War II. Reports by Radu Arion, the <i>chargé d'affaires</i> of Rumania to Athens	971
TATIANA DUȚU, August 1944 in Bucharest and Paris	983

„Revista istorică”, tom V, nr. 9—10, p. 849—1094, 1994

- † ALEXANDRU IORGU GIURAN, VALERIU A. GIURAN, Documents Concerning the Participation of the 5th Drilling Regiment of Mountain Corps to the Struggles in the Area of Timișoara and Crișana (September-October 1944) 989

SECURITY AND NATIONAL TERRITORY

- ELIZA CAMPUS, The Basic Elements of Rumania's Security in the Interwar Period 1005
 EUGENE B. BOIA (USA), Rumania and the Issue of the Yugoslav Banat in the Spring of 1941 1013

HISTORY OF THE TOTALITARIAN REGIME — ESSAYS AND SYNTHESIS

- APOSTOL STAN, Rumania Under the Communist Regime (1944—1989) 1029

OPINIONS

- MARIN C. STĂNESCU, Opinions on the Act of 23 August 1944 and the U.S.S.R. 1055

SCIENTIFIC LIFE

- Communication Session at the University of Bucharest: „Miturile comunismului românesc” (Myths of Rumanian Communism), 1—2 April 1994 (*Mădălina Vârtejanu*); The meeting of the joined Rumano-Ukrainian commission of history, archaeology, ethnography and folklore, Jassy, 18—19 May 1994 (*Constantin Rezachevici*); The Italian Institute for Philosophical Studies, Naples; Initiatives and programmes 1993—1994 (*Ștefan Delureanu*); „Errare Humanum! Are There no Limits to it?” (*Constantin Bălan*); Meeting Foreign Historians (*Eugen Denize*) 1059

NOTES

- RAOUL BOSSY, *Amintiri din viața diplomatică, 1918—1940* (Recollection of Diplomatic Life, 1918—1940), Edit. Humanitas, Bucharest, 1993, Vol. I, 1918—1937, 337 pp.; Vol. II, 1938—1940, 325 pp. (*Florin Anghel*); MIHAI BOTEZ, *Românii despre ei înșiși. O cercetare de comunismologie prospectivă*, (The Rumanians About Themselves. Prospective Communismological Research), Edit. Litera, Bucharest, 1992, 106 pp. (*Armand Goșu*); ARMAND M. CĂLINESCU, *Discursuri parlamentare* (Speeches in Parliament), with a postface by Cristian Popișteanu, Bucharest, 1993, 2 vols., 811 pp. (*Tatiana Dușu*); ROBERT A. DAHL, *After the Revolution? Authority in a Good Society*, Yale University Press, New Haven & London, 1990, 146 pp. (*Tatiana Dușu*); MIHAIL MANOILESCU, *Memorii* (Memoirs), Edit. Enciclopedică, Bucharest, 1993, 2 vols., 424 pp. (*Florin Anghel*); ALEJANDRO PIZARROSO QUINTERO, *Historia de la propaganda. Notas para un estudio de la propaganda política y de guerra*, Madrid,

- 1993, 536 pp. (*Eugen Denize*); LEON POLIAKOV, JEAN-PIERRE CABES-TAN, *Les totalitarismes du XXe siècle*, Fayard, Paris, 1987, 684 pp. (*Adrian Grecu*); AISIN-GIORO PU I, *Ultimul împărat* (The Last Emperor), transl. by Eufrosina and Ion Dorobanțu, Edit. Recif, Bucharest, 1993, 511 pp. (*Iolanda Tighilii*); ANDREJ SWIDLICKI, *Political Trials in Poland 1981–1986*, Croom Helm, London, 1988, 426 pp. (*Florin Müller*); FRANCISCO VEI-GA, *Istoria Gărzii de Fier, 1919–1941. Mistica ultranaționalismului* (The History of the Iron Guard, 1919–1941. The Mystical Character of Ultrationalism), transl. from Spanish by MariaŃ Ștefănescu, Edit. Humanitas, Bucharest, 1993, 383 pp. (*Alina Tudor*); NELLY WEISS, *Die Herkunft Jüdischer Familiennamen. Herkunft, Typen, Geschichte*, Peter Lang A. G., Europäischer Verlag der Wissenschaften, Bern, 1992, 241 pp. (*Betino Diamant*) 1067

REVIEW OF HISTORICAL REVIEWS

- „Revista de istorie a Moldovei” („Moldavskii istoriceskii jurnal”, 1990, N°s 1, 2, 3, 4; 1991, N°s 1, 2, 3, 4; 1992, N°s 1, 2, 3, 4 (*Armand Goșu*) 1089
 „No raja i novejšaja istorija”, 1993, N°s 1–6 (*Florin Constantiniu*) 1092